

سؤال‌های نسبتاً دشوار

- ۱- کدام نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت؟
- (۱) تاریخ‌های منظوم
(۲) تاریخ‌های عمومی
(۳) تاریخ‌های سلسله‌ای
(۴) تک‌نگاری تاریخی
- ٪۸۵
٪۷۲
۱۴۰۱/۰۸/۰۶

- ۲- کدام نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت و یکی از معروف‌ترین تک‌نگاری‌ها مربوط به کدام مؤلف می‌باشد؟
- (۱) تاریخ‌های سلسله‌ای - ابن عرب‌شاه
(۲) تاریخ‌های سلسله‌ای - ابوالفضل بیهقی
(۳) تاریخ‌های عمومی - ابن عرب‌شاه
(۴) تاریخ‌های عمومی - ابوالفضل بیهقی
- ٪۸۴
٪۵۳
۱۴۰۱/۰۵/۲۲

- ۳- مؤلف کدام کتاب ناشناخته است و این کتاب جزء کدام نوع دسته‌بندی انواع کتاب‌های تاریخی است؟
- (۱) تاریخ سیستان - تاریخ محلی
(۲) تاریخ بیهقی - تاریخ سلسله‌ای
(۳) تاریخ سیستان - تک‌نگاری
(۴) تاریخ بیهقی - تاریخ محلی
- ٪۸۳
٪۷۱
۹۹/۰۷/۱۸

- ۴- کدام شیوه تاریخ‌نگاری با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی پیدا کرد و کدام کتاب جزء این شیوه تاریخ‌نگاری است؟
- (۱) تاریخ نگاری سلسله‌ای - تاریخ بیهقی
(۲) تاریخ‌نگاری عمومی - تاریخ طبری
(۳) تاریخ‌نگاری سلسله‌ای - تاریخ طبری
(۴) تاریخ‌نگاری عمومی - تاریخ بیهقی
- ٪۸۳
٪۶۷
۱۴۰۱/۰۹/۱۸

- ۵- به چه دلیل مورخان فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر را معلوم می‌کنند؟
- (۱) بدانند روایت کننده خبر مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده یا نه.
(۲) جایگاه علمی و فکری راوی خبر را بدانند و به صحت خبر پی ببرند.
(۳) محل تولد و زندگی و علائق و انگیزه‌های راوی را بیان کنند.
(۴) زیرا ویژگی‌های هویتی روایت کننده خبر در صحت خبر مهم است.
- ٪۸۳
٪۷۳
۱۴۰۱/۰۸/۰۶

- ۶- کدام مورخان مسلمان برای بررسی درستی یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت رفته و مکان وقوع رویدادها را از نزدیک بررسی کرده‌اند؟
- (۱) محمدبن جریر طبری
(۲) ابوالفضل بیهقی
(۳) ابوعلی مسکویه
(۴) علی بن حسین مسعودی
- ٪۸۰
٪۶۳
۱۴۰۱/۰۸/۰۶

- ۷- از معروف‌ترین آثار تاریخی محلی می‌توان به ... نوشته ... اشاره کرد.
- (۱) تاریخ بیهقی - ابوالفضل بیهقی
(۲) تاریخ سیستان - مؤلفی ناشناخته
(۳) تاریخ طبری - تألیف محمدبن جریر طبری
(۴) زندگی شگفت‌آور تیمور - ابن عرب‌شاه
- ٪۸۰
٪۷۲
۹۹/۰۸/۰۲

- ۸- مسعودی برای بررسی درستی یا نادرستی برخی اخبار و گزارش‌های تاریخی، کدام روش را به کار می‌گرفت؟
- (۱) از طریق منابعی که به دستش می‌رسید درستی یا نادرستی اطلاعات را بررسی می‌کرد.
(۲) از افرادی که وقایع را به‌طور مستقیم دیده بودند اطلاعات کسب می‌کرد.
(۳) با مسافرت به مکان مورد نظر آن را از نزدیک بررسی می‌کرد.
(۴) با مقایسه و مطابقت یک خبر تاریخی با سایر منابع، اصالت خبر را بررسی می‌کرد.
- ٪۷۹
٪۶۹
۱۴۰۱/۰۸/۲۰

- ۹- کدام نوع تاریخ‌نگاری از دوره تیموریان رواج یافت و از مشهورترین کتاب‌های آن کدام است؟
- (۱) تاریخ سلسله‌ای - تاریخ بیهقی
(۲) تک‌نگاری - تاریخ بیهقی
(۳) تاریخ سلسله‌ای - عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور
(۴) تک‌نگاری - زندگی شگفت‌آور تیمور
- ٪۸۰
٪۶۲
۹۹/۰۸/۰۲

۱۰- به ترتیب کدام گزینه بیانگر پاسخ صحیح سؤال‌های زیر می‌باشد؟

الف) کدام نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت؟

ب) کدام کتاب از مشهورترین کتاب‌های تاریخ سلسله‌ای می‌باشد؟

(۱) الف) تکنوگاری (ب) زندگی شگفت‌آور تیمور

(۳) الف) سلسله‌ای (ب) زندگی شگفت‌آور تیمور

(۲) الف) سلسله‌ای (ب) تاریخ بیهقی

(۴) الف) تکنوگاری (ب) المسالک و الممالک

	٪۷۹
	٪۶۵
	۹۹/۰۷/۱۸

۱۱- به ترتیب هر یک از آثار زیر به کدام‌یک از گونه‌های منابع تاریخ ایران دوره اسلامی مربوط می‌شود؟

الف) داستان‌های قهرمانی و تخیلی

ب) جنگ افزارها و سازهای موسیقی

ج) اسکله‌ها و کلیساها

(۱) محوطه‌ها و بناهای تاریخی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی - آثار شفاهی

(۲) آثار شفاهی - ابزارها و وسایل دست ساخته انسان - محوطه‌ها و بناهای تاریخی

(۳) آثار شفاهی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی - ابزارها و وسایل دست ساخته انسان

(۴) ابزارها و وسایل دست ساخته انسان - آثار شفاهی - آثار شفاهی

	٪۷۸
	٪۶۴
	۹۹/۰۷/۱۸

۱۲- کدام گزینه با عبارت‌های «از این نوشته‌ها می‌توان اطلاعات مهمی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت و ... کسب کرد»، «در این نوشته‌ها

بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند»، «کتاب تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی از نمونه‌های این

تاریخ‌نگاری است.» مرتبط است؟

(۱) سفرنامه‌ها - اندرزنامه‌ها - تکنوگاری

(۲) نوشته‌های جغرافیایی - اندرزنامه‌ها - تاریخ‌های سلسله‌ای

(۳) سفرنامه‌ها - سیاست‌نامه‌ها - تاریخ‌های سلسله‌ای

(۴) نوشته‌های جغرافیایی - سیاست‌نامه‌ها - تکنوگاری

	٪۷۸
	٪۶۳
	۹۹/۰۹/۱۴

۱۳- مورخانی مانند یعقوبی، مقدسی و ابن‌مسکویه، چه عاملی را دلیل بر بطلان و نادرستی یک گزارش تاریخی می‌دانستند؟

(۱) عدم مطابقت آن با عقل

(۲) عدم مطابقت آن با سایر منابع و شواهد

(۳) عدم مطابقت آن با زمان و مکان رویداد

(۴) عدم مطابقت آن با دستاوردهای سایر علوم

	٪۷۸
	٪۷۰
	۱۴۰/۱۰/۰۶

۱۴- نتایج تحقیقات کدام علم، معیاری مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می‌شود و در چه صورتی خبر و روایت از اصالت و اعتبار

کافی برخوردار نیست؟

(۱) جغرافیا - نداشتن زمان و مکان دقیق و مشخص

(۲) جغرافیا - وجود فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر

(۳) باستان‌شناسی - نداشتن زمان و مکان دقیق و مشخص

(۴) باستان‌شناسی - وجود فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر

	٪۷۸
	٪۶۳
	۱۴۰/۱۰/۰۶

۱۵- سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران در چه دوره‌ای رواج و رونق بسیاری یافت و یکی از برجسته‌ترین آن‌ها توسط چه کسی نگارش شده

است؟

(۱) غزنویان - بیهقی

(۲) غزنویان - فردوسی

(۳) مغولان - بیهقی

(۴) مغولان - فردوسی

	٪۷۸
	٪۵۷
	۱۴۰/۰۷/۲۳

۱۶- به ترتیب کدام‌یک از منابع غیرنوشتاری کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند و کدام‌یک،

اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته در اختیار مورخان می‌گذارد؟

(۱) آثار شفاهی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی

(۲) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان - محوطه‌ها و بناهای تاریخی

(۳) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان - آثار شفاهی

(۴) آثار شفاهی - ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان

	٪۷۷
	٪۶۳
	۹۹/۰۸/۰۲

۱۷- کدام عبارت با کلمه داخل پرانتز مقابل آن هم‌خوانی ندارد؟

۱٪۷۷
۲٪۵۹
۳۹۶/۰۸۰۵

- ۱) تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز و به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پردازند. (تاریخ عمومی)
- ۲) از گونه‌های مهم تاریخ‌نگاری و گنجینه‌های مهم از اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اجتماعی و جغرافیایی شهرهای ایران است. (تاریخ طبری)
- ۳) از کهن‌ترین آثار تاریخ عمومی به فارسی از عهد سامانیان، ترجمه و تلخیصی از تاریخ طبری است. (تاریخ بلعمی)
- ۴) انگیزه اصلی نویسندگان ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی، اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفخر بوده است. (تاریخ محلی)

۱۸- «تاریخ طبری» از نمونه‌های مهم و مشهور کدام شاخه از تاریخ‌نگاری است و این شیوه (به‌ترتیب) از چه قرنی آغاز و تا چه زمانی تداوم داشت؟

۱٪۷۷
۲٪۵۸
۳۹۶/۰۹۱۴

- ۱) تاریخ‌های عمومی - از قرن هفتم هجری، تا اواخر دوره تیموریان
- ۲) تاریخ‌های سلسله‌ای - از قرن سوم هجری، تا اوایل دوره تیموریان
- ۳) تاریخ‌های عمومی - از قرن سوم هجری، تا اواخر عصر قاجار
- ۴) تاریخ‌های سلسله‌ای - از قرن هفتم هجری، تا اواخر عصر قاجار

۱۹- معروف‌ترین اثر عنصرالمعالی چه نام دارد و در چه قرنی به تألیف آن پرداخته است؟

۱٪۷۶
۲٪۶۱
۳۹۶/۰۸۱۶

- ۱) قابوس‌نامه، قرن پنجم هجری
- ۲) سیاست‌نامه، قرن پنجم هجری
- ۳) سیاست‌نامه، قرن ششم هجری
- ۴) قابوس‌نامه، قرن ششم هجری

۲۰- به‌ترتیب، کدام مورد از ویژگی اطلاعات سفرنامه‌ها است که در منابع دیگر کمتر مشاهده می‌شود و کدام منبع تاریخی از کتب تاریخی سلسله‌ای می‌باشد و اطلاعات آن مربوط به کدام سلسله است؟

۱٪۷۶
۲٪۶۱
۳۱۴۰/۱۰۷۲۲

- ۱) اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند - تاریخ بیهقی دوره غزنوی
- ۲) اطلاعات مفیدی از اوضاع سیاسی و اقتصادی ایران ارائه می‌کنند - تاریخ سیستان دوره غزنوی
- ۳) اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند - تاریخ سیستان دوره سلجوقی
- ۴) اطلاعات مفیدی از اوضاع سیاسی و اقتصادی ایران ارائه می‌کنند - تاریخ بیهقی دوره سلجوقی

۲۱- به‌ترتیب هر یک از کتاب‌های زیر جزء کدام‌یک از مراجع و منابع نوشتاری محسوب می‌شوند؟

۱٪۷۶
۲٪۵۷
۳۹۶/۱۱۱۰

الف) المسالک و الممالک

ب) سیاحت‌نامه شاردن

پ) تاریخ بیهقی

- ۱) نوشته‌های جغرافیایی - سفرنامه‌ها - کتاب‌های تاریخی (تاریخ عمومی)
- ۲) کتاب‌های تاریخی - سفرنامه‌ها - نوشته‌های جغرافیایی
- ۳) کتاب‌های تاریخی - کتاب‌های تاریخی - سفرنامه‌ها
- ۴) نوشته‌های جغرافیایی - سفرنامه‌ها - کتاب‌های تاریخی (تاریخ سلسله‌ای)

۲۲- کدام‌یک از منابع تاریخی بیش‌تر به اخلاق‌کشورداری می‌پردازد و مصداق آن کدام کتاب است؟

۱٪۷۶
۲٪۵۱
۳۱۴۰/۰۸۰۷

- ۱) سیاست‌نامه‌ها - سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی
- ۲) اندرزنامه‌ها - منشآت
- ۳) سیاست‌نامه‌ها - قابوس‌نامه
- ۴) اندرزنامه‌ها - قابوس‌نامه

۲۳- کدام گزینه با توجه به سؤال‌های مطرح شده درست است؟

۱٪۷۶
۲٪۳۸
۳۹۶/۰۸۱۶

الف) در کدام تاریخ‌نگاری مورخ، روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با ذکر اسناد، بیان می‌کند؟

ب) مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری چیست؟

پ) برجسته‌ترین چهره این نوع تاریخ‌نگاری چه کسی است؟

ت) عیب این سبک تاریخ‌نگاری چیست؟

- ۱) روایی - ذکر روایت‌ها بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف در آن - طبری - ارائه خبر بدون هیچ نقد و نظر
- ۲) ترکیبی - تنظیم یک گزارش در مورد تمام روایت‌ها - بلاذری - دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ
- ۳) روایی - تنظیم یک گزارش در مورد تمام روایت‌ها - طبری - دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ
- ۴) ترکیبی - ذکر روایت‌ها بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف در آن - بلاذری - ارائه خبر بدون هیچ نقد و نظر

سؤال‌های دشوار

%۷۵

۲۴- به ترتیب هریک از کتاب‌های زیر مربوط به کدام نوع تاریخ‌نگاری می‌باشند؟

%۶۲

«تاریخ بیهقی، المسالک و الممالک، تاریخ طبری»

۱۴۰۰/۰۱/۱۴

(۲) تک‌نگاری - تاریخ عمومی - تاریخ‌های عمومی

(۱) تک‌نگاری - تاریخ سلسله‌ای - تاریخ‌های عمومی

(۴) تاریخ‌های عمومی - نوشته‌های جغرافیایی - تاریخ سلسله‌ای

(۳) تاریخ سلسله‌ای - نوشته‌های جغرافیایی - تاریخ‌های عمومی

۲۵- نقد یک خبر تاریخی به چه معناست و یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی، چیست؟

%۷۵

(۱) اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر - کشف علائق و انگیزه‌های راوی در بیان خبر

%۶۱

(۲) مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع - کشف علائق و انگیزه‌های راوی در بیان خبر

۹۹/۰۸/۰۲

(۳) اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر - بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل

(۴) مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع - بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل

۲۶- کدام گزینه از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی است؟

%۷۵

(۱) تاریخ‌نگار هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها نمی‌کرد.

%۵۷

(۲) تاریخ‌نگار به بررسی علل و عوامل ظهور آن حادثه می‌پرداخت.

۹۶/۰۸/۱۹

(۳) تاریخ‌نگار ناچار به گزینش و انتخاب است.

(۴) تاریخ‌نگاران بعدی با مجموعه اخبار گوناگون درباره یک موضوع مواجه می‌شوند.

۲۷- کدام عبارت زیر در مورد «قابوس‌نامه» درست است؟

%۷۴

(الف) بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد.

%۶۵

(ب) اثر عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری است.

۱۴۰۰/۰۷/۲۲

(ج) توسط خواجه‌نظام‌الملک توسی نگارش شده است.

(د) حاوی موضوعاتی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است.

(۴) الف و ج

(۳) ج و د

(۲) الف و ب

(۱) ب و د

۲۸- کدام مورد در رابطه با «تاریخ‌نگاری روایی» نادرست است؟

%۷۴

(۱) در این نوع تاریخ‌نگاری نویسندگان، هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند.

%۶۰

(۲) مشهورترین چهره تاریخ‌نگاری روایی مورخ مشهور بلاذری می‌باشد.

۱۴۰۰/۰۸/۰۷

(۳) این نوع تاریخ‌نگاری در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان سیره پیامبر و صحابه ایشان به کار گرفته می‌شد.

(۴) مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری در این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند.

۲۹- کدام گزینه درباره ویژگی‌های تاریخ‌های عمومی نادرست است؟

%۷۲

(۱) تاریخ‌نگاری عمومی از قرن ۳ هجری آغاز و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت.

%۲۹

(۲) در تاریخ‌نگاری عمومی نگارش تاریخ جهان از آغاز آفرینش انسان آغاز می‌شود.

۱۴۰۱/۰۷/۲۲

(۳) تاریخ‌نگاران عمومی تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و تا پایان ساسانیان ادامه می‌دادند.

(۴) مؤلفان تاریخ‌های عمومی، رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی را تا زمان حیات خود ثبت و ضبط کردند.

۳۰- در کدام نوع تاریخ‌نگاری، مؤلفان با اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، مورد توصیف و ثبت و ضبط قرار می‌دادند؟

%۷۲

(۱) تاریخ سلسله‌ای

%۵۵

(۲) تک‌نگاری

۱۴۰۰/۰۹/۱۹

(۳) تاریخ عمومی

(۴) تاریخ محلی

۳۱- سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در چه دوره‌ای رواج و رونق بسیاری یافت و کدام‌یک از منابع تاریخی اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند؟

%۷۲

(۱) سلجوقیان - اندرزنامه‌ها

%۵۸

(۲) مغولان - اندرزنامه‌ها

۹۹/۰۸/۱۶

(۴) مغولان - سفرنامه‌ها

(۳) سلجوقیان - سفرنامه‌ها

۳۲- انوری شاعر دوره در به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است.

%۷۱
 %۵۳
 ۱۴۰۱/۰۷/۲۲

- (۱) غزنوی - تجارب الامم
 (۲) سلجوقی - تجارب الامم
 (۳) سلجوقی - قصیده نامه اهل خراسان
 (۴) غزنوی - قصیده نامه اهل خراسان

۳۳- کدام گزینه، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌ها، در دوره‌های مختلف تاریخی می‌کند؟

%۷۱
 %۳۴
 ۱۴۰۱/۰۷/۲۳

- (۱) شهرهای تاریخی
 (۲) بناهای تاریخی
 (۳) اساطیر اقوام
 (۴) تابلوهای نقاشی

۳۴- پاسخ عبارتهای «محتوای اندرزنامه‌ها»، «از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها»، «منبع مورخان برای تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی» در کدام

گزینه آورده شده است؟

- (۱) حاوی موضوعاتی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است. - سیاست‌نامه نوشته خواجه نظام‌الملک - متون تقویمی و گاه‌شماری و متون اخلاقی
 (۲) بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد. - قابوس‌نامه نوشته عنصرالمعالی - متون تقویمی و گاه‌شماری و متون اخلاقی
 (۳) حاوی موضوعاتی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است. - قابوس‌نامه نوشته عنصرالمعالی - اسناد بر جای مانده از دیوان‌های حکومتی مانند فرمان‌ها و منشآت

%۷۱
 %۴۰
 ۹۹/۰۸/۰۲

- (۴) بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد. - سیاست‌نامه نوشته خواجه نظام‌الملک - اسناد بر جای مانده از دیوان‌های حکومتی مانند فرمان‌ها و منشآت

۳۵- به ترتیب، یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه و بیهقی، مغایرت یک روایت و منبع تاریخی با چه عاملی را دلیل بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند و

همه موارد زیر در مورد سنجش اعتبار و نقد روایت‌کننده درست است به جز ...

%۷۱
 %۳۴
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

- (۱) عقل - بررسی مغایرت و عدم مغایرت یک خبر با عقل
 (۲) مستندات آثار تاریخی - علائق و انگیزه‌های راوی
 (۳) مستندات آثار تاریخی - بررسی مغایرت و عدم مغایرت یک خبر با عقل
 (۴) عقل - علائق و انگیزه‌های راوی

۳۶- کدام گزینه درباره منشآت صحیح است و کتاب سیاست‌نامه اثر کیست و تصویر داده شده سکه‌های کدام شاه صفوی می‌باشد؟

%۷۰
 %۵۶
 ۹۹/۰۸/۱۶

- (۱) نامه‌ها - خواجه نصیرالدین توسی - شاه اسماعیل
 (۲) فرمان‌ها - خواجه نصیرالدین توسی - شاه عباس
 (۳) فرمان‌ها - خواجه نظام‌الملک توسی - شاه عباس
 (۴) نامه‌ها - خواجه نظام‌الملک توسی - شاه اسماعیل

۳۷- قابوس‌نامه جزء کدام نوع از منابع تاریخی محسوب می‌شود و مفهوم منشآت کدام است؟

%۷۰
 %۴۷
 ۱۴۰۱/۰۸/۰۶

- (۱) اندرزنامه‌ها - انسب
 (۲) سیاست‌نامه‌ها - طبقات
 (۳) اندرزنامه‌ها - نامه‌ها
 (۴) سیاست‌نامه‌ها - فرهنگ‌نامه‌ها

۳۸- کدام یک از موارد زیر در سنجش و نقد اعتبار راوی بررسی نمی‌شود؟

%۶۹
 %۴۸
 ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

- (۱) جایگاه علمی راوی
 (۲) تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر
 (۳) مقایسه و مطابقت کتب راوی با سایر منابع
 (۴) محل تولد و زندگی راوی

%۶۹
 %۲۴
 ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

۳۹- کدام یک از گزینه‌های زیر مربوط به مرحله اول اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر می‌باشد؟

- (۱) مطابقت با عقل
- (۲) تعیین فاصله زمانی میان راوی و خبر
- (۳) مقایسه با سایر منابع تاریخی
- (۴) سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان

%۶۹
 %۵۸
 ۱۴۰۰/۰۷/۲۳

۴۰- به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر، با کدام مورد در ارتباط می‌باشد؟

- (الف) در اختیار گذاشتن اطلاعات مفید برای بازآفرینی گذشته
 (ب) فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها
 (پ) گونه‌های مختلف ادبیات عامیانه اعم از داستان‌های اخلاقی و تخیلی
- (۱) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان - آثار شفاهی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی
 - (۲) مراجع و منابع نوشتاری - محوطه‌ها و بناهای تاریخی - ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان
 - (۳) مراجع و منابع غیر نوشتاری - آثار شفاهی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی
 - (۴) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان - محوطه‌ها و بناهای تاریخی - آثار شفاهی

۴۱- اسناد بر جای مانده از دیوان‌های حکومتی دربرگیرنده چه مطالب و موضوعاتی هستند؟

- (۱) فرمان‌ها و معاهدات سیاسی
- (۲) متون فلسفی و کلامی و فقهی
- (۳) متون تقویمی و گاه‌شماری
- (۴) مسائل علمی، مذهبی و هنری

%۶۹
 %۵۵
 ۱۴۰۱/۰۷/۲۲

۴۲- کدام گزینه را می‌توان از اشکالات تاریخ‌نگاری «ترکیبی» دانست؟

- (۱) در تحلیل حوادث، از علوم دیگر کمک گرفته نمی‌شود.
- (۲) در این روش هیچ نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌شود.
- (۳) امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ دور بماند.
- (۴) به زمان رخ دادن حوادث توجه نمی‌شود.

%۶۸
 %۵۴
 ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

۴۳- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (الف) مفهوم نقد یک خبر تاریخی چیست؟
 (ب) کدام گزینه بیانگر روش تاریخ‌نویسی مسعودی است؟
 (پ) کدام مورد در رابطه با نقد روایت‌کننده صحیح است؟

- (۱) الف) نقد یک خبر تاریخی در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر محسوب می‌شود. (ب) به مسافرت می‌رفت و از نزدیک مکان رویدادها را جستجو می‌کرد (پ) بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت خبر روایت شده با عقل
- (۲) الف) نقد یک خبر تاریخی یعنی بررسی دقیق زمان وقوع حادثه (ب) از کسانی که واقعه را از نزدیک دیده بودند واقعه را جستجو می‌کرد (پ) بررسی فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر
- (۳) الف) نقد یک خبر تاریخی در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر محسوب می‌شود. (ب) به مسافرت می‌رفت و از نزدیک مکان رویدادها را مورد مطالعه قرار می‌داد. (پ) یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است.
- (۴) الف) نقد یک خبر تاریخی یعنی بررسی دقیق زمان وقوع حادثه (ب) برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفت. (پ) یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده این است که چه فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر وجود دارد.

%۶۷
 %۵۳
 ۹۷۰/۸/۱۸

۴۴- به ترتیب کتاب‌های «المسالک و الممالک» و «تاریخ بیهقی» جزء کدام دسته از انواع کتب تاریخی محسوب می‌شوند؟

- (۱) تاریخ‌های محلی - تاریخ عمومی
- (۲) تاریخ‌های سلسله‌ای - تک‌نگاری
- (۳) تاریخ‌های منظوم - سفرنامه‌ها
- (۴) نوشته‌های جغرافیایی - تاریخ‌های سلسله‌ای

%۶۶
 %۵۲
 ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۴۵- به ترتیب، کتاب‌های «تاریخ بیهقی، المسالک و الممالک و قصیده نامه اهل خراسان» مربوط به کدام نوع از منابع نوشتاری می‌باشند؟

- (۱) تاریخ محلی - تاریخ‌های منظوم - تک‌نگاری
- (۲) تاریخ سلسله‌ای - تاریخ‌های منظوم - ادبیات و متون ادبی
- (۳) تاریخ سلسله‌ای - نوشته‌های جغرافیایی - ادبیات و متون ادبی
- (۴) تاریخ محلی - نوشته‌های جغرافیایی - تک‌نگاری

%۶۶
 %۵۳
 ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

سؤال‌های دشوارتر

۴۶- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با روش «تاریخ‌نگاری تحلیلی» نیست؟

- (۱) بررسی موشکافانه تمامی اخبار و روایت‌ها و نقد آن‌ها
- (۲) آثار برجسته این نوع تاریخ‌نگاری: کتاب‌های تجارب الامم ابوعلی مسکویه، تاریخ بیهقی و مروج الذهب مسعودی
- (۳) گزینش و انتخاب روایت صحیح‌تر
- (۴) تفسیر علل، آثار و پیامدهای یک رویداد

 %۶۵

 %۵۲

 ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

۴۷- یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه، بیهقی و ابن‌اسفندیار همگی چه اعتقاد مشترکی در مورد اعتبارسنجی اخبار داشتند؟

- (۱) ارزش و اعتبار خبری که خود راوی شاهد آن بوده را بیش‌تر می‌دانستند.
- (۲) علائق و انگیزه‌های راوی را در بیان خبر بررسی می‌کردند.
- (۳) عدم مطابقت یک رویداد تاریخی با عقل را دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.
- (۴) برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی اخبار به مسافرت می‌رفتند.

 %۶۵

 %۳۸

 ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

۴۸- صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- (الف) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، در دوره تیموریان رواج و رونق بسیاری یافت.
- (ب) متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌دهند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند.

- (ج) انوری، شاعر دوره غزنوی در قصیده نامه اهل خراسان، سعدی در بوستان و گلستان و حافظ در دیوانش، به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده‌اند.

 %۶۴

 %۵۲

 ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

- (۱) غ - ص - ص (۲) غ - غ - غ (۳) ص - ص - ص (۴) غ - ص - غ

۴۹- به ترتیب «قصیده نامه اهل خراسان» سروده چه کسی است و چرا متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؟

- (۱) انوری - اطلاعاتی درباره آداب و رسوم محلی می‌دهند.
- (۲) ابن خرداد به - اطلاعاتی درباره آداب و رسوم محلی می‌دهند.
- (۳) ابن خرداد به - عقاید دینی و فلسفی هر عصری، کم و بیش در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.
- (۴) انوری - عقاید دینی و فلسفی هر عصری، کم و بیش در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.

 %۶۴

 %۲۱

 ۹۷/۰۷/۱۸

۵۰- کدام عبارت از معایب تاریخ‌نگاری «روایی» محسوب می‌گردد؟

- (۱) ناچار بودن مورخ به انتخاب و گزینش و دور ماندن برخی از جنبه‌های خبر از چشم او
- (۲) روبه‌رو شدن مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع
- (۳) عدم ارائه نظر درباره درستی یا نادرستی خبر و هرگونه نقد و انتقاد از سوی مورخ
- (۴) تنظیم یک گزارش از همه روایت‌ها با مطالعه و مطابقت همه آنها

 %۶۴

 %۴۹

 ۹۹/۱۰/۱۲

۵۱- هر یک از موارد زیر به ترتیب، از ویژگی‌های کدام منابع غیرنوشتاری تاریخی، محسوب می‌شود؟

- (الف) این آثار، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان قرار می‌دهد.
- (ب) این آثار، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.
- (ج) این آثار، به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.

- (۱) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان - آثار شفاهی - محوطه‌ها و بناهای تاریخی
- (۲) محوطه‌ها و بناهای تاریخی - ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان - آثار شفاهی
- (۳) محوطه‌ها و بناهای تاریخی - آثار شفاهی - ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان
- (۴) ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان - محوطه‌ها و بناهای تاریخی - آثار شفاهی

 %۶۲

 %۴۰

 ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

۵۲- کدام گزینه در مورد کتاب‌های «سیاست‌نامه‌ای» به عنوان یکی از منابع مکتوب تاریخی، صحیح می‌باشد؟

(۱) اطلاعات سودمندی درباره اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم ارائه می‌دهند.

(۲) از مشهورترین کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم، اشاره کرد.

(۳) اطلاعات سودمندی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم ارائه می‌دهند.

(۴) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی، وزیر مقتدر عصر غزنوی، یکی از برجسته‌ترین این آثار است.

/%۶۱

/%۴۳

۱۴۰۰/۰۹/۱۹

۵۳- در کدام روش از تاریخ‌نگاری مورخ ناچار به گزینش و انتخاب است و کدام کتاب تاریخی براساس روش موضوع محوری نوشته شده است؟

(۱) تاریخ‌نگاری ترکیبی - تاریخ بیهقی

(۲) تاریخ‌نگاری ترکیبی - مروج الذهب

(۳) تاریخ‌نگاری روایی - مروج الذهب

(۴) تاریخ‌نگاری روایی - تاریخ بیهقی

/%۵۹

/%۴۵

۱۴۰۱/۰۱/۰۷

۵۴- در کدام گزینه روش تاریخ‌نگاری مطابق با اثر ذکر شده نیست؟

(۱) تاریخ‌نگاری روایی: تاریخ طبری

(۲) تاریخ‌نگاری ترکیبی: تجارب‌الامم

(۳) تاریخ‌نگاری تحلیلی: تاریخ بیهقی

(۴) تاریخ‌نگاری موضوعی: مروج‌الذهب و معادن الجواهر

/%۵۸

/%۳۵

۱۴۰۰/۰۹/۱۹

۵۵- به ترتیب کدام یک از کتاب‌های زیر روش تاریخ‌نگاری متفاوتی دارد و تعیین درستی یا نادرستی مطلب توسط خوانندگان از ویژگی‌های کدام روش است؟

(۱) تجارب‌الامم - تاریخ‌نگاری ترکیبی

(۲) فتوح‌البلدان - تاریخ‌نگاری روایی

(۳) تاریخ بیهقی - تاریخ‌نگاری روایی

(۴) مروج‌الذهب - تاریخ‌نگاری ترکیبی

/%۵۴

/%۳۲

۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۵۶- صحیح یا غلط بودن هر یک از عبارتهای زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

الف) در دوره صفوی نیز سنت تاریخ‌نویسی سلسله‌ای ادامه یافت.

ب) کتاب سیاست‌نامه مربوط به عهد تیموریان است.

پ) تاریخ‌نگاری عمومی در ایران از قرن سوم هجری قمری آغاز شد.

ت) کتاب‌های تاریخی تألیف شده در دوران اسلامی از تنوع خاصی برخوردار است.

(۱) ص - غ - ص - غ (۲) غ - ص - غ - ص (۳) غ - غ - ص - ص (۴) ص - ص - غ - غ

/%۵۴

/%۴۰

۹۸/۰۱/۰۷

۵۷- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر را به درستی بیان می‌کند؟

الف) منابعی که مورخان برای فهم زندگی اجتماعی انسان در گذشته از آن استفاده می‌کنند، دارای یک گونه خاص است.

ب) تاریخ، علمی متکی بر روش و قواعد خاص خود است.

پ) مورخان، برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته، تنها به منابع غیر نوشتاری رجوع می‌کنند.

ت) مورخان تنها با نقد در منابع تاریخی، قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند.

(۱) ص - غ - ص - غ (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - ص - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص

/%۵۴

/%۴۸

۱۴۰۰/۰۷/۲۳

۵۸- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد انواع روش‌های تاریخ‌نگاری نادرست است؟

- (۱) در تاریخ‌نگاری روایی نویسندگان، هیچ نقد و نظری دربارهٔ درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند که برخی آن را امتیازی بزرگ می‌دانند.
- (۲) مشهورترین چهرهٔ تاریخ‌نگاری ترکیبی بلاذری صاحب کتاب اخبار الطوال می‌باشد.
- (۳) تاریخ بیهقی با روش تاریخ‌نگاری تحلیلی نگاشته شده است و به بررسی موشکافانهٔ تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، می‌پردازد.

(۴) کتاب مروج الذهب اثر مسعودی هم در زمرهٔ تقسیم‌بندی تاریخ‌نگاری تحلیلی و هم جزء نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، محسوب می‌شود.

۵۹- به ترتیب، چه تعداد از گزاره‌های زیر صحیح است؟

- (الف) خبر و روایتی که فاقد زمان و مکان مشخص باشد از اصالت و اعتبار کافی برخوردار نیست.
- (ب) هنوز هم با وجود پیشرفت‌های حاصل شده در علوم تجربی، این دانش نتوانسته تردیدی در اعتبار و اصالت گزارش‌های تاریخی به وجود آورد.
- (پ) یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه، عبدالحسین زرین‌کوب، ابن‌اسفندیار و بیهقی، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را، دلیل بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.

(ت) نتایج تحقیقات باستان‌شناسی معیاری چندان مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب نمی‌شود.

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

۶۰- در کدام گزاره پاسخ پرسش مقابل دقیق‌تر بیان شده است: مهم‌ترین رسالت مورخان چیست؟

- (۱) تدوین روایت‌های مختلف و متعدد دربارهٔ یک موضوع واحد با ذکر اسناد
- (۲) تشخیص و تعیین اصالت اخبار و اسناد (شواهد و مدارک) یک رویداد تاریخی
- (۳) تلاش برای فهم دقیق رویدادهای گذشته
- (۴) بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، اقدام به تفسیر و تحلیل علل، آثار و پیامدهای آن واقعه

۶۱- مورخان در نقد روایت‌کننده خبر چه مسئله‌ای را مورد توجه قرار می‌دهند و فتوت‌نامه سلطانی در کدام بخش اعتبارسنجی اخبار کاربرد دارد؟

- (۱) قابلیت سنجش اعتبار، با علوم انسانی و علوم تجربی - مطابقت با عقل
- (۲) گرایش‌های فکری، مذهبی، سیاسی و جایگاه علمی راوی - سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان
- (۳) فاصلهٔ زمانی و مکانی بین راوی و خبر - مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد
- (۴) به‌کارگیری روش‌ها و فنون در دیگر علوم برای اعتبارسنجی خبر - سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان

۶۲- امروزه چه عواملی نقش بسزایی در تعیین اصالت و اعتبار اسناد و اخبار تاریخی ایفا می‌کند و مورخان در دوران اسلامی گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به کدام روش‌ها تنظیم و ارائه می‌کردند؟

- (۱) پیشرفت‌های علوم تجربی و ابداع روش‌ها و ابزارهای مدرن - روش سال‌شماری و روش موضوعی
- (۲) پیشرفت روش‌های علمی و یافته‌های تحقیقاتی - روش تحلیلی و روش ترکیبی
- (۳) پیشرفت‌های علوم تجربی و ابداع روش‌ها و ابزارهای مدرن - روش تحلیلی و روش ترکیبی
- (۴) پیشرفت روش‌های علمی و یافته‌های تحقیقاتی - روش سال‌شماری و روش موضوعی

۶۳- به ترتیب مورخان چگونه قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند و برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته

دست به چه اقدامی می‌زنند؟

%۵۳
 %۳۰
 ۹۹/۰۷۸

(۱) مطالعه سرگذشت فرمانروایان و جنگ‌ها - به محل وقوع رویدادها رجوع می‌کنند.

(۲) کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی - به محل وقوع رویدادها رجوع می‌کنند.

(۳) کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی - به منابع مختلفی رجوع می‌کنند.

(۴) مطالعه سرگذشت فرمانروایان و جنگ‌ها - به منابع مختلفی رجوع می‌کنند.

۶۴- در سال‌های اخیر کدام دانش با بهره‌گیری از ابزارها و روش‌های مدرن پیشرفت زیادی کرده است که نتایج تحقیقات آن علم معیاری مناسب برای

سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می‌گردد و کدام کتاب اثر عبدالحسین زرین‌کوب می‌باشد و بقایای شیر قلعه در کدام استان قرار دارد؟

%۵۱
 %۲۷
 ۹۷/۰۸۰۴

(۱) باستان‌شناسی - تاریخ در ترازو - سمنان

(۲) جغرافیای تاریخی - تاریخ‌نگاری در اسلام - یزد

(۳) باستان‌شناسی - تاریخ‌نگاری در اسلام - یزد

(۴) جغرافیای تاریخی - تاریخ در ترازو - سمنان

۶۵- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) در تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر این نکته مهم است که روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویداد بوده یا آن را از دیگران نقل کرده است.

%۵۱
 %۲۶
 ۱۴۰۰/۰۱/۰۷

(۲) از مهم‌ترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی، مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل است.

(۳) از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی ابوعلی مسکویه است.

(۴) مورخان در دوره اسلامی، گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش سال‌شماری و موضوعی تنظیم و ارائه می‌کردند.

۶۶- صحیح و غلط بودن عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

%۴۶
 %۲۹
 ۹۸/۰۱/۰۷

(الف) تاریخ‌های سلسله‌ای از دوران قبل از اسلام در ایران رواج داشته است.

(ب) کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ سلجوقیان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

(ج) از مشهورترین تک‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب المقدور فی نوابب تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) از مؤلفی ناشناس درباره تیمور اشاره کرد.

(۱) ص - غ - غ (۲) غ - غ - غ (۳) غ - ص - ص (۴) غ - غ - ص

۶۷- کدام یک از نوشته‌های زیر، می‌توانند به منظور تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی، مورد توجه و مطالعه مورخان قرار گیرند؟

%۴۶
 %۲۶
 ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

(۱) اندرزنامه‌ها

(۲) متون فلسفی و کلامی و فقهی

(۳) فرهنگ‌نامه‌های زندگی‌نامه‌ای

(۴) منظومه‌های تاریخی

پاسخ‌نامه تشریحی

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۱ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ (یا ۳) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۴ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۳ (یا ۴) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۶ (یا ۷) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۸ سوال پاسخ دهند.

دشوارتر

دشوار

نسبتاً دشوار

تاریخ (۲) - پایه یازدهم انسانی

فصل اول: تاریخ‌شناسی (نسبتاً دشوار)

۹. گزینه «۴»
تکن‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. از مشهورترین تکن‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوابث تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن‌عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.

۱۰. گزینه «۲»
الف) با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
ب) از مشهورترین کتاب‌های تاریخ سلسله‌ای، تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی درباره تاریخ غزنویان است.

۱۱. گزینه «۲»
الف) داستان‌های قهرمانی و تخیلی: آثار شفاهی
ب) جنگ افزارها و سازهای موسیقی: ابزارها و وسایل دست ساخته انسان
ج) اسکله‌ها و کلیساها: محوطه‌ها و بناهای تاریخی

۱۲. گزینه «۲»
- نوشته‌های جغرافیایی اطلاعات بسیار با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب و هوا، وضعیت اقتصادی، وضعیت نظامی و ... ارائه می‌دهند.
- اندرنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرنامه‌ها، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.
- تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی از نمونه‌های مهم تاریخ‌های سلسله‌ای در تاریخ غزنویان است که این‌گونه تاریخ‌نگاری از دوره اسلامی در ایران رواج یافت.

۱۳. گزینه «۱»
یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه، بیهقی و ابن‌اسفندیار، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را دلیل بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.

۱۴. گزینه «۳»
نتایج تحقیقات علم باستان‌شناسی، معیاری مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می‌شود و خبر و روایتی که فاقد زمان و مکان دقیق و مشخص باشد از اصالت و اعتبار کافی برخوردار نیست.

۱۵. گزینه «۴»
سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. از برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی، شاهنامه، اثر گران‌سنگ و بلند آوازه حکیم ابوالقاسم فردوسی است.

۱۶. گزینه «۴»
آثار شفاهی نظیر متل‌ها، لطیفه‌ها و انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.

ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان، که گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما هستند، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان قرار می‌دهند.

۱۷. گزینه «۲»
مربوط به تاریخ‌های محلی (تاریخ سیستان) است.
توضیح نکات درسی:
کتاب‌های تاریخی تألیف شده در دوران ایران اسلامی دارای تنوع زیادی است که می‌توان از:

- ۱- تاریخ عمومی ۲- تاریخ محلی
- ۳- تاریخ سلسله‌ای ۴- تکن‌نگاری
- ۵- تاریخ‌های منظوم نام برد.

۱. گزینه «۳»
با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.

۲. گزینه «۱»
با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
از مشهورترین تکن‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوابث تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن‌عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.

۳. گزینه «۱»
تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق، یکی از معروف‌ترین آثار تاریخ‌های محلی است.
توضیح نکات درسی:

انگیزه اصلی نویسندگان تاریخ‌های محلی، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی و بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی بوده است.

۴. گزینه «۱»
بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

۵. گزینه «۱»
یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است تا معلوم شود، روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است.

نکته پیشرفته: بدهی است که ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود به‌طور مستقیم شاهد رویداد بوده به مراتب از خبری که روایت‌کننده آن را از دیگران نقل کرده بیشتر است.

۶. گزینه «۴»
در گذشته مورخانی مانند علی‌بن‌حسین مسعودی، برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفتند و مکان رویدادها را از نزدیک بررسی می‌کردند.

۷. گزینه «۲»
از معروف‌ترین آثار تاریخی محلی می‌توان به تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از قدیم تا سال ۷۲۵ ق، اشاره کرد.

۸. گزینه «۳»
در گذشته، مورخانی مانند مسعودی، برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفتند و مکان رویدادها را از نزدیک بررسی می‌کردند.

نکته پیشرفته: این عمل مسعودی مربوط به مبحث «سنجش اعتبار و نقد راوی» است.

۲۶. گزینه ۳» در این روش مورخ به جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت همه روایت‌ها، یک گزارش واحد از آن‌ها تنظیم می‌کند. در این روش مورخ ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند.

۲۷. گزینه ۲» عبارت‌های «ج و د»: هر دو معرف سیاست‌نامه است.

۲۸. گزینه ۲» از مشهورترین چهره‌های تاریخ نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور، محمدبن جریر طبری است.

برخی از مورخان ارائه نشدن هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر را امتیازی بزرگ می‌دانند؛ زیرا مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع روبه‌رو می‌شوند و با به‌دست آوردن مدارک و اسناد کافی، درباره اصل خبر قضاوت می‌کنند.

۲۹. گزینه ۲» مؤلفان تاریخ‌های عمومی، نگارش تاریخ جهان را از آغاز آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند.

۳۰. گزینه ۲» در تک‌نگاری، مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، مورد توصیف و ثبت و ضبط قرار می‌دهند.

۳۱. گزینه ۴» سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت و سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند.

۳۲. گزینه ۳» انوری شاعر دوره سلجوقی بود و در قصیده نامه اهل خراسان اوضاع اجتماعی، سیاسی و فرهنگی زمان خود را نقد کرد.

۳۳. گزینه ۳» مطالعه روشمند افسانه‌ها و اساطیر اقوام در دوره‌های تاریخی، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های اجتماعی و طبقات مختلف مردم در ادوار مختلف می‌کند.

۳۴. گزینه ۲» اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

مورخان برای تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی، از منابعی مانند متون تقویمی، گاه‌شماری و متون اخلاقی استفاده می‌کنند.

۳۵. گزینه ۱» در روش سنجش و اعتبار و نقد روایت‌کننده، پژوهشگران و مورخان موضوعاتی نظیر ویژگی‌های هویتی روایت‌کننده خبر، محل تولد و زندگی، گرایشات فکری، مذهبی و سیاسی و جایگاه علمی او، علاقت و انگیزه‌های او و نیز فاصله زمانی و مکانی نقل‌کننده خبر با اصل خبر را بررسی می‌کنند. یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه، بیهقی، ابن‌اسفندیار و بسیاری از مورخان مغایرت یک روایت و منبع تاریخی را با عقل، دلیل بر بطلان و نادرستی آن می‌دانند.

۱۸. گزینه ۳» تاریخ‌نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم داشت. توضیح نکات درسی: تاریخ طبری نوشته محمدبن جریر طبری از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی به‌شمار می‌آید.

۱۹. گزینه ۱» اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

۲۰. گزینه ۱» سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شود. تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

۲۱. گزینه ۴» الف) نوشته‌های جغرافیایی ب) سفرنامه‌ها ج) تاریخ‌های سلسله‌ای

۲۲. گزینه ۴» اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

۲۳. گزینه ۱» الف) تاریخ‌نگاری روایی، به نوعی از تاریخ‌نگاری گفته می‌شود که مورخ، روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با ذکر اسناد بیان می‌کند. ب) از مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آنها را ذکر می‌کردند. پ) از مشهورترین چهره‌های این شیوه تاریخ‌نگاری، طبری است. ت) یکی از معایب این سبک از تاریخ‌نگاری این است که نویسندگان، هیچ‌گونه نقد و نظری، درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند.

نکته پیشرفته: ابتدا از این شیوه برای ضبط سخنان پیامبر استفاده می‌شد اما بعدها تممیم یافت، برخی معایب مطرح شده در سؤال را از امتیازات اصلی این سبک می‌دانند.

فصل اول: تاریخ‌شناسی (دشوار)

۲۴. گزینه ۳» کتاب «تاریخ بیهقی» در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

«المسالک و الممالک» تألیف نویسندگان مختلف از جمله ابن خردادبه از نوشته‌های جغرافیایی است. از مشهورترین و معروف‌ترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به «تاریخ طبری» تألیف محمدبن جریر طبری اشاره کرد.

۲۵. گزینه ۳» نقد یک خبر تاریخی در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است. یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی، بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل است..

۳۶. گزینه ۴

منشآت (نامه‌ها) یکی از منابع و مراجع مهم تاریخی است. کتاب سیاست‌نامه اثر خواجه نظام‌الملک توسی، وزیر مقتدر عصر سلجوقی می‌باشد. تصویر داده شده (صورت سؤال) سکه‌های شاه اسماعیل اول را نشان می‌دهد.

۳۷. گزینه ۳

از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به «قابوس‌نامه» نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد. منشآت (نامه‌ها) از اسناد، منابع و مراجع مهم تاریخی محسوب می‌شوند.

۳۸. گزینه ۳

مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع جزء سنجش اعتبار و نقد و بررسی منابع تاریخی است نه خود راوی.

۳۹. گزینه ۲

مرحله اول اعتبارسنجی یک خبر، سنجش اعتبار و نقد راوی است که تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده خبر است و در مرحله اول اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر بررسی می‌شود.

۴۰. گزینه ۴

الف) ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان: بررسی این آثار که به‌طور خاص در قلمرو دانش‌هایی چون باستان‌شناسی، معماری و هنر قرار می‌گیرند، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان می‌گذارند.

ب) محوطه‌ها و بناهای تاریخی: این آثار به مورخان برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.

پ) آثار شفاهی: انواع مختلف ادبیات عامیانه، اعم از داستان‌های قهرمانی، اخلاقی و تخیلی در زمره آثار شفاهی قرار می‌گیرند.

۴۱. گزینه ۱

اسناد برجای مانده از دیوان‌های حکومتی سلسله‌ها نظیر فرمان‌ها و معاهدات سیاسی، اسناد اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و منشآت (نامه‌ها) از منابع و مراجع مهم تاریخی محسوب می‌شوند.

۴۲. گزینه ۳

در روش تاریخ‌نگاری ترکیبی، مورخ ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند.

درسنامه پیشرفته: مورخ در این روش به‌جای ذکر همه روایات، درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند

۴۳. گزینه ۳

الف) نقد یک خبر تاریخی در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر محسوب می‌شود.

ب) مسعودی برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفت و از نزدیک مکان رویدادها را مورد مطالعه قرار می‌داد.

پ) یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است.

نکته پیشرفته: فراموش نکنید که نقد روایت (مورد الف) و نقد راوی (مورد ب) دو مفهوم متمایز هستند.

۴۴. گزینه ۴

کتاب «المسالک و الممالک» تألیف نویسندگان مختلف از جمله ابن خردادبه، جزء نوشته‌های جغرافیایی می‌باشد و تاریخ بیهقی در مورد تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

۴۵. گزینه ۳

تاریخ بیهقی: کتاب‌های تاریخی (تاریخ سلسله‌ای)
المسالک و الممالک: نوشته‌های جغرافیایی
نامه اهل خراسان: ادبیات و متون ادبی

فصل اول: تاریخ‌شناسی (دشواری)**۴۶. گزینه ۳**

مورخ در این روش، با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند. از برجسته‌ترین آثار این روش می‌توان به کتاب تجارب الامم، تاریخ بیهقی و مروج الذهب اشاره کرد.

۴۷. گزینه ۳

یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، بیهقی و ابن اسفندیار، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را، دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.

۴۸. گزینه ۲

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت.

ب) متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری کم و بیش، در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.

ج) انوری، شاعر دوره سلجوقی در قصیده نامه اهل خراسان، سعدی در بوستان و گلستان و حافظ در دیوانش، به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده‌اند.

۴۹. گزینه ۴

قصیده نامه اهل خراسان سروده انوری شاعر دوره سلجوقی است و متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری، کم و بیش، در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.

۵۰. گزینه ۳

یکی از معایب تاریخ‌نگاری روایی این است که نویسندگان هیچ نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۴»: ویژگی‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی

گزینه «۲»: امتیاز تاریخ‌نگاری روایی

۵۱. گزینه ۱

الف) ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان قرار می‌دهد.

ب) آثار شفاهی، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.

ج) محوطه‌ها و بناهای تاریخی، به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند.

۵۲. گزینه «۳»

کتاب‌های سیاست‌نامه‌های حاوی اطلاعاتی سودمند، درباره شیوه کشوداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی ارائه می‌دهند.

۵۳. گزینه «۲»

مورخ در روش تاریخ‌نگاری ترکیبی ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های مهم خبر از چشم او دور بماند. یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، کتاب مروج‌الذهب و معادن الجواهر از علی‌بن حسین مسعودی است.

۵۴. گزینه «۲»

از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی، می‌توان به بلاذری، صاحب کتاب فتوح البلدان و دینوری نویسنده کتاب اخبارالطوال اشاره کرد.

۵۵. گزینه «۲»

کتاب فتوح‌البلدان به روش تاریخ‌نگاری ترکیبی (نادرستی گزینه «۲»)، نوشته شده است. سایر کتاب‌های تاریخی به روش تاریخ‌نگاری تحلیلی نگاشته شده‌اند.

در تاریخ‌نگاری روایی تعیین درستی یا نادرستی مطالب به خواننده واگذار می‌شود.

۵۶. گزینه «۳»

تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) در دوره صفوی نیز سنت تاریخ‌نویسی عمومی ادامه یافت.
ب) کتاب سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی، مربوط به تاریخ دوران سلجوقیان است.

۵۷. گزینه «۳»

تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) منابعی که مورخان برای فهم زندگی اجتماعی انسان در گذشته از آن استفاده می‌کنند، دارای گونه‌های مختلفی هستند.
پ) مورخان، برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته، به منابع مختلفی (نوشتاری و غیرنوشتاری) رجوع می‌کنند.

ت) مورخان با کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی، قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند.

۵۸. گزینه «۲»

از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی می‌توان به بلاذری صاحب کتاب فتوح‌البلدان اشاره کرد.

۵۹. گزینه «۲»

تشریح عبارت‌های نادرست:
ب) همخوانی یا ناهمخوانی یافته‌های دانش‌های علوم تجربی با داده‌های تاریخی روش مفیدی برای تعیین اصالت و اعتبار گزارش‌های تاریخی است و اعتبار آن‌ها را مورد تردید قرار می‌دهد.

پ) یعقوبی، مقدسی، ابن‌مسکویه، بیهقی و ابن‌اسفندیار، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.

ت) نتایج تحقیقات باستان‌شناسی معیاری مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می‌شود.

۶۰. گزینه «۳»

مهم‌ترین رسالت مورخان، تلاش برای فهم دقیق رویدادهای گذشته است. پرسش از مهم‌ترین رسالت مورخان است و نه شیوه‌ها و روش‌های کار مورخ. توضیح نکات درسی:

برای فهم دقیق رویدادهای گذشته ابتدا باید اصالت اخبار و اسناد (شواهد و مدارک) آن رویداد را تعیین کرد و برای این کار روش‌ها و فنونی وجود دارد.

۶۱. گزینه «۳»

یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده این است که چه فاصله زمانی و مکانی بین روای و خبر وجود دارد. مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی و یا نوشته‌های دیگر مانند نسب‌نامه‌ها، سفرنامه‌ها، فتوت‌نامه‌ها، سیاست‌نامه‌ها و امثال آن روشی سودمند در جهت تعیین اعتبار اخبار و اسناد است که این موارد تحت عنوان مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد بررسی می‌شود.

۶۲. گزینه «۱»

امروزه «پیشرفت‌های علوم تجربی و ابداع روش‌های مدرن» در تعیین اصالت و اعتبار اسناد و اخبار تاریخی نقش بسزایی را ایفا می‌کند و در دوران اسلامی مورخان گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش سال‌شماری و روش موضوعی تنظیم و ارائه می‌کردند.

۶۳. گزینه «۳»

مورخان با کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی، قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند و برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته، به منابع مختلفی رجوع می‌کنند.

نکته پیشرفته: این منابع مختلف به‌طور کلی به دو دسته نوشتاری و غیرنوشتاری تقسیم می‌شوند.

۶۴. گزینه «۱»

در سال‌های اخیر دانش باستان‌شناسی با بهره‌گیری از ابزارها و روش‌های مدرن پیشرفت زیادی کرده است و نتایج تحقیقات آن علم معیاری مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می‌شود و کتاب «تاریخ در ترازو» اثر عبدالحسین زرین‌کوب است و بقایای شیرقلعه شه‌میرزاد در استان سمنان واقع شده است.

۶۵. گزینه «۳»

از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور، محمدبن جریر طبری است.

۶۶. گزینه «۲»

تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) تاریخ‌های سلسله‌ای یکی دیگر از گونه‌های تاریخ‌نگاری است که در دوره اسلامی در ایران رواج یافت.

ب) کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

ج) از مشهورترین تک‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.

۶۷. گزینه «۲»

متون تقویمی و گاه‌شماری، متون فلسفی و کلامی و فقهی، متون اخلاقی و سایر تألیفات علمی نیز می‌توانند به منظور تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی، مورد توجه و مطالعه مورخان قرار گیرند.